

První slovenský orloj, Stará Bystrica

10.3.2010 | [Otakar Brandos](#)

V kysucké obci Stará Bystrica, kterou naprostá většina turistů mířících z [Kysuc](#) na [Oravu](#) či do [Tater](#) (díky [nové cestě z Kysuc na Oravu](#)) a nebo do skanzenu s lesní železnici na Vychylovce dosud jen mýjela, se nachází atraktivní turistický cíl. V obci, ve které asi opravdu nebylo proč se zastavit, byl v loňském roce postaven orloj, první na Slovensku.

Slovenský orloj nechal při rekonstrukci náměstí ve Staré Bystrici postavit místní starosta v ceně asi 130 000 EUR. První slovenský orloj byl slavnostně odhalen 18.7.2009. Celá kompozice orloje představuje sedící Madonu, jejíž návrh pochází od akademického sochaře Lovišky. Díky

dřevěné šindelové konstrukci tak není Starobystrický orloj pouze prvním orlojem na Slovensku, ale rovněž největší dřevěnou sochou na Slovensku.

Průčelí orloje ve Staré Bystrici zdobí šest bronzových plastik významných osobností, které podrobněji uvádím níže. Každou hodinu se pak po orloji proměňuje sedm apoštolů (rovněž viz níže), kteří byli zhotoveni z topolového dřeva řezbářem Peterem Kurnikem. Ti jsou doprovázeni zvuky jednoho ze dvou zvonů zvaným Riečnická Madona. Druhý ze zvonů (sv. Juraj) slouží pouze k odbíjení času. Astroláb zhotovila pražská firma. První slovenský orloj je nejpřesnějším orlojem na světě, neboť je řízen počítačem.

Dále uvádím informace o plastikách, respektive jednotlivých osobnostech na plastikách zobrazených. Jedná se o téměř doslovný překlad z informačního panelu u orloje. Nutno podotknout, že historické pojetí minimálně prvních dvou uvedených osobností je více než rozporuplné a možná i trochu hloupé. Velkomoravská říše představovala zcela jiný protostát a kmenové složení, než jsou dnešní Slovensko a Slováci. Navíc v originálním textu dochází ke směšování staroslověnštiny (sloužila pouze k liturgickým účelům) a staroslovanštiny se slovenštinou. Historie by se již snad v dnešní době nemusela tolik překrucovat a natvrdlý nacionalismus není nejlepší vizitkou Evropana. To je ale jen drobnost na okraj, kterou většina návštěvníku přejde mrknutím oka. Samotný orloj za návštěvu rozhodně stojí. V objektu orloje se nachází pěkné informační centrum.

Bronzové plastiky

Kníže Pribina - plastika je umístěná v levém horním výklenku orloje. Kníže Pribina je zobrazen s mečem v ruce. Pribina vládl v Nitře okolo roku 830. Jeho knížectví se rozprostíralo v úrodné kotlině řeky Nitra. Pribina vládl i dalším knížectvím na východ od hřebene **Malých Karpat**. Pribina byl pohan, ale jeho kostel v Nitře, který vysvětil solnohradský arcibiskup Adalrád, je první křesťanským kostelem na území západních Slovanů. Tímto činem vstoupil slovenský národ mezi křesťanské národy Evropy. Později byl Pribina z Nitry vyhnán moravským knížetem Mojmir. Pribina zemřel v roce 861 jako vladař v Panonii u Blatenského jezera (dnes Balaton) na hradě Blatnohrad, který dal postavit.

Král Svatopluk - jeho plastika je umístěná v pravém horním výklenku orloje. Král Svatopluk je zobrazen s korunou na hlavě jako první králem starých Slováků (rozuměj obyvatel Velké Moravy). Po vítězstvích nad Němci (rozuměj Franky) se Svatopluk stal mocným vladařem celé říše, která za jeho panování zahrnovala Panonii, Čechy a sahala na území lužických Srbů. Celou říši odevzdal pod ochranu papežské stolice a zasloužil se o rychlé šíření křesťanství. Dokonce i český kníže Bořivoj přijal křest na dvoře krále Svatopluka z rukou arcibiskupa sv. Metoděje. Nejmocnější slovenský král (rozuměj velkomoravský kníže), kterého sousedi nenáviděli, poněvadž se ho báli, zemřel v roce 894.